

סיכום דברים

א. מבוא

בין צוות הכולל נציגים של משרדי ממשלה שונים בראשותו של מנכ"ל משרד ראש הממשלה לבין נציגים של המתיישבים שפנו במסגרת תכנית ההתנתקות וחברי כנסת שייצגו את המפונים ובראשם ח"כ אביגדור יצחקי וח"כ אורי אריאל, התקיימו דיונים מקיפים על סוגיות שונות שהועלו על ידי המפונים, לרבות במסגרת הצעות שהוגשו בכנסת לתיקון חוק יישום תכנית ההתנתקות, תשס"ה-2005 ("החוק"). רשימת הצעות חוק שהוגשו עד כה בכנסת מצ"ב כנסת א'.

הסוגיות השונות שהועלו נדונו בין הצדדים תוך הדגשת המטרה המשותפת של האצת תהליך המעבר של המפונים לישובי הקבע. זאת, מתוך הבנה הדדית של ערכה של השמירה על המסגרת הקהילתית עבור המפונים, האפשרויות השונות בהן ניתן לשלב את ערך ההתיישבות עם מדיניות הכללית של הממשלה והצורך במתן פתרונות מהירים למפונים.

בעקבות הדיונים שהתקיימו, הגיעו הצדדים להבנות המועלות על הכתב במסגרת סיכום דברים זה.

הבנות אלו יובאו לאישור הגורמים המוסמכים במשרדי הממשלה השונים, בהתאם לעניין וכפי שמפורט בסיכום דברים זה, והן כפופות, כמובן, לקבלת כל האישורים הנדרשים על פי כל דין.

מתן תוקף מחייב להבנות המפורטות במסמך זה ייתר את הצורך בתיקון החוק. חברי הכנסת החתומים על סיכום דברים זה יעשו כל שלאל ידם כך שההבנות המפורטות בו יבואו במקום כל תיקוני החקיקה המוצעים ובמקום הצעות לתיקון החוק שעשויות להיות מוגשות בעתיד, ולא יקודמו בכנסת הצעות לתיקון החוק.

ב. תשלום סכומים נוספים למפונים

1. מענק אישי בשל ותק למי שגילו ביום הקובע היה פחות מ-3 שנים

מינהלת סל"ע תפנה לוועדה המיוחדת בבקשה כי תקבל החלטה עקרונית ורוחבית לפיה מי שגילו ביום הקובע היה פחות מ-3, מרכז חייו ביום הקובע היה בישוב מפונה והוריו עמם התגורר זכאים למענק אישי בשל ותק, זכאי אף הוא למענק אישי בשל ותק בסכום הנקוב בסעיף 46 לחוק (כפי שתוקן בפסיקת בג"צ).

2. מענק מיוחד בגין שכ"ד

2.1. מינהלת סל"ע תפנה לוועדה המיוחדת בבקשה כי תקבל החלטה עקרונית ורוחבית לפיה מי שמתקיימים בו התנאים הבאים במצטבר:

- א. זכאי להצטרף להסכם העתקה על פי סעיף 85 לחוק;
- ב. בנה או רכש בית למגוריו במסגרת הסדר להעתקה קהילתית לאחד מהישובים המנויים בכנסת ב' המצ"ב;
- ג. לא מתגורר ולא התגורר במגורים הזמניים שהועמדו על ידי המדינה או מי מטעמה ("הדיר הזמני");

זכאי למענק מיוחד בגין שכ"ד בגובה מענק שכר הדירה לו הוא זכאי על פי סעיף 45 לחוק, וזאת בגין התקופה שעבורה לא קיבל מענק לשכר דירה ממינהלת סל"ע ובלבד שהתקופה האמורה תסתיים עם סיום הבניה של הבית החדש ובכל מקרה לא יאוחר מאחד משני המועדים המפורטים להלן, לפי המאוחר:

I. בתום 18 חודשים מהמועד שבו קיבל או יכול היה לקבל, לפי המוקדם, זכויות מממ"י ביחס למגרש בו הוא אמור לבנות את בית מגוריו, או;

II. בתום 15 חודשים מהמועד שבו הגיעו עבודות פיתוח התשתיות למגרש בו הוא בונה את בית מגוריו לשלב המאפשר התחלת בנייה במגרש.

2.2. מינהלת סל"ע תפנה לגורמים המוסמכים בממשלה בבקשה לקבוע כי מפונה הזכאי להצטרף להסכם העתקה על פי סעיף 85 לחוק המתגורר בדיוור זמני ובונה את בית מגוריו במסגרת הסדר להעתקה קהילתית לאחד מהישובים המנויים בנספח ב', יהיה רשאי, בכפוף לכל דין, להמשיך ולהתגורר בדיוור הזמני עד סיום הבניה של הבית החדש ובכל מקרה לא יאוחר מאחד משני המועדים המפורטים להלן, לפי המאוחר: I. בתום 18 חודשים מהמועד שבו קיבל או יכול היה לקבל, לפי המוקדם, זכויות מממ"י ביחס למגרש בו הוא אמור לבנות את בית מגוריו, או; II. בתום 15 חודשים מהמועד שבו הגיעו עבודות פיתוח התשתיות למגרש בו הוא בונה את בית מגוריו לשלב המאפשר התחלת בנייה במגרש.

מובהר, כי בגין הזכאות למגורים כאמור לא יידרש תשלום שכר-דירה, אולם אין באמור כדי לגרוע מחובת המפונים לשאת בתשלומים אחרים החלים או עשויים לחול בקשר עם השימוש במבני המגורים, כגון ארנונה, חשמל, מים, טלפון, דמי ניהול וכיו"ב.

3. תשלום מיוחד בגין הסתגלות לבעלי עסקים – קביעת שכר מינימום

מינהלת סל"ע תפנה לוועדה המיוחדת בבקשה כי תקבל החלטה עקרונית ורוחבית לפיה בעל עסק שמרכז חייו בשטח מפונה, אשר מחזור העסקאות השנתי של העסק שלו בשנת 2003 היה גבוה מ- 60,000 ₪, וסכום דמי ההסתגלות החודשי לו הוא זכאי על פי החוק נמוך משכר מינימום לחודש, יהיה זכאי לתשלום מיוחד בסכום שיביאו לכך שדמי ההסתגלות לחודש ביחד עם התשלום המיוחד יהיו גבוהים משכר מינימום לחודש.

כן תתבקש הוועדה המיוחדת לקבוע כי בעל עסק כאמור לעיל אשר מחזור העסקאות השנתי של העסק שלו בשנת 2003 היה נמוך מ- 60,000 ₪, יהיה זכאי לתשלום מיוחד בסכום שיביאו לכך שדמי ההסתגלות לחודש ביחד עם התשלום המיוחד מהווים חלק יחסי משכר מינימום לחודש, בהתאם ליחס בין מחזור העסקאות השנתי בשנת 2003 לבין הסך של 60,000 ₪.

4. תשלום מיוחד בגין הסתגלות לשכירים שאינם עובדים

מינהלת סל"ע תפנה לוועדה המיוחדת בבקשה כי תקבל החלטה עקרונית ורוחבית לפיה עובד לשעבר המקיים את התנאים הבאים במצטבר:

- א. מרכז חייו ביום הקובע היה בשטח מפונה;
- ב. היה זכאי לדמי הסתגלות על פי החוק ולא זכאי לגמול פרישה;
- ג. לאחר הפסקת עבודתו בתקופה הקובעת לא עבד ולא ניהל עסק במשך תקופה שאורכה כמספר החודשים המצטבר שבהם קיבל דמי אבטלה ודמי הסתגלות;

יהיה זכאי לתשלום חודשי מיוחד בגובה דמי ההסתגלות החודשיים שקיבל, בגין כל אחד מהחודשים שבהם לא עבד החל מתום התקופה האמורה בס"ק ג' לעיל, ובלבד שמספר החודשים שבגינם יקבל תשלום מיוחד כאמור לא יעלה על מספר החודשים שבגינם היה זכאי לקבל דמי הסתגלות.

5. תשלום מיוחד למי שסוג הבניה שלו היה בניה טרומית

מינהלת סל"ע תפנה לוועדה המיוחדת בבקשה כי תקבל החלטה עקרונית ורוחבית לפיה מי שזכאי לפיצוי בגין בית מגורים בגין בית שנבנה בבניה טרומית-מתועשת כאמור בסעיף 2(א)(1) לתוספת השניה לחוק ומרכז חייו ביום הקובע היה בשוב מפונה, יהיה זכאי לתשלום מיוחד שיעמידו במצב שבו היה עומד אילו השטח המבונה שבגיננו ניתן הפיצוי, היה מסוג "בניה מרוכזת" כאמור בסעיף 2(א)(2) לתוספת השניה.

6. הלוואה עומדת להתיישבות במזרח לכיש

מינהלת סל"ע תפנה לועדה המיוחדת בבקשה כי תקבל החלטה לפיה מי שהיה זכאי להלוואה עומדת כאמור בסעיף 47 לחוק אילו רכש או בנה בית למגורים באזור עדיפות לאומית א' בנגב, והצטרף להסדר העתקה קהילתית לאחד מהישובים המפורטים להלן (שאינם נמצאים באזור עדיפות לאומית א' בנגב), יהיה זכאי להלוואה שתנאיה כתנאי ההלוואה העומדת האמורה בסעיף 47 לחוק, ובלבד שיוותר על זכאות להלוואה עומדת לפי סעיף 47 לחוק.

ואלה הישובים : אמציה, גבעת חזן, מרשם, כרמית.

7. החלת הזכאות לתשלומים מיוחדים על תושבי הישובים הלא מוכרים

במסגרת הבקשות שיוגשו לועדה המיוחדת כמפורט בסעיפים 1 – 6 לעיל, תתבקש הועדה המיוחדת להחיל, בשינויים המחוייבים, על תושבים שפוננו מהישובים הלא-מוכרים, את העקרונות הנ"ל, תוך התאמה, בין היתר, לסוג ושיעור הפיצוי שקבעה הועדה המיוחדת בכל מקרה לגופו.

8. מענק מיוחד לפני משורת הדין לסילוק תביעות של זכאים לפיצוי בגין בית מגורים שמרכז חייהם ביום הקובע היה בישוב מפונה

משרד ראש הממשלה יפנה לגורמים המוסמכים בממשלה בבקשה לאשר להציע לזכאים לפיצוי בגין בית מגורים לפי מסלול א' או ב' שמרכז חייהם ביום הקובע ובמשך 3 שנים רצופות לפחות בתכוף לפני היום הקובע היה בישוב מפונה, מענק מיוחד לסילוק ומיצוי תביעות שלהם ושל ילדיהם שהיו קטינים ביום הפינוי, בסכומים כדלקמן :

- למשפחה עם עד ילד קטין אחד ביום הפינוי – 140,000 ₪.
- למשפחה עם שני ילדים קטינים ביום הפינוי – 155,000 ₪.
- למשפחה עם שלושה ילדים קטינים ביום הפינוי – 170,000 ₪.
- למשפחה עם ארבעה ילדים קטינים ומעלה ביום הפינוי – 185,000 ₪.

שוכר ציבורי הזכאי לפיצוי בגין בית המגורים כאמור בסעיף 38 לחוק, יהיה זכאי למענק מיוחד לסילוק ומיצוי תביעות בגובה 50% מהסך הנ"ל.

תשלום הסכום האמור יהיה מותנה בחתימה על כתב ויתור בנוסח המצ"ב **כנספח ג'** עד ליום 31.12.07. מצ"ב **כנספח ד'** מכתבו של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה עו"ד יהושע שופמן למנכ"ל משרד רה"מ המבהיר את משמעותו של כתב הויתור.

תנאי התשלום של הסך הנ"ל יהיו כדלקמן :

א. אם המפונה בונה או רוכש לעצמו בית למגוריו ("**הבית החדש**") ומתגורר בדיוור הזמני :

- I. 10% עם החתימה על כתב הויתור.
- II. 30% עם קבלת היתר בניה לבית החדש הנבנה על ידו או עם חתימה על הסכם לרכישת הבית החדש, אך לא לפני יום 1.2.08.
- III. 20% עם קבלת טופס 4 לבית החדש הנבנה על ידו או קבלת החזקה בבית החדש שנרכש על ידו, אך לא לפני יום 1.2.08.
- IV. 40% עם פינוי הדיוור הזמני ומסירתו למדינה, אך לא לפני יום 1.2.08.

ב. אם המפונה בונה או רוכש בית חדש ואיננו מתגורר בדיוור הזמני :

- I. 10% עם החתימה על כתב הויתור.
- II. 30% עם קבלת היתר בניה לבית החדש הנבנה על ידו או עם החתימה על הסכם לרכישת הבית החדש, אך לא לפני יום 1.2.08.
- III. 60% עם קבלת טופס 4 לבית החדש הנבנה על ידו או קבלת החזקה בבית החדש שנרכש על ידו, אך לא לפני יום 1.2.08.

- ג. אם המפונה מתגורר בדיוור הזמני ואיננו בונה או רוכש לעצמו בית חדש:
- I. 10% עם החתימה על כתב הויתור.
 - II. 90% עם פינוי הדיוור הזמני ומסירתו למדינה, אך לא לפני יום 1.2.09.
- ד. אם המפונה איננו מתגורר בדיוור הזמני ואיננו בונה או רוכש לעצמו בית חדש:
- I. 10% עם החתימה על כתב הויתור.
 - II. 90% ביום 1.2.09.

מפונה שלא יפנה את הדיוור הזמני בתוך זמן סביר בהתחשב בנסיבות, יאבד את זכותו למענק המיוחד הנ"ל והוא יידרש להשיב לממשלה כל סכום שקיבל בגין מענק זה.

9. הלוואה עומדת מיוחדת לפני משורת הדין לסילוק תביעות של בגירים שמרכז חייהם ביום הקובע היה בישוב מפונה ואינם זכאים לפיצוי בגין בית מגורים

משרד ראש הממשלה יפנה לגורמים המוסמכים בממשלה בבקשה לאשר להציע למי שמתקיימים בו כל התנאים המפורטים בס"ק א' להלן במצטבר, הלוואה מותנית בסכומים כמפורט בס"ק ב' להלן ובתנאים כמפורט להלן:

- א. תנאי הזכאות:
- I. ביום הפינוי מלאו לו 18 שנים לפחות;
 - II. הוא אינו זכאי לפיצוי בגין בית המגורים לפי סימן א' לפרק ה' לחוק אך זכאי למענק אישי בשל ותק לפי סעיף 46 לחוק;
 - III. הוא רכש מגרש למגורים באחד מהישובים המפורטים ברשימה המצורפת כנספח ב', ובישוב יושם הסדר להעסקה קהילתית;
 - IV. אם המגרש שנרכש על ידו הוא באחד מהישובים הבאים: אשקלון, ניצן, ניצנים, חפץ חיים, יד בנימין, יסודות, עין צורים, בוסתן הגליל;
- אזי זכאותו להלוואה עומדת מותנית בכך שהוא ניהל משק בית עצמאי ביום הקובע, או, לחלופין, קרוב משפחתו מדרגה ראשונה (הורה, אח או ילד) עבר להתגורר באותו ישוב במסגרת הסכם העסקה שנחתם לפי סעיף 85 לחוק.

- ב. גובה הלוואה המותנית:
- I. סכום בסיסי בגובה 35,000 ₪ לכל יחיד המקיים את תנאי הזכאות הנ"ל (כלומר 70,000 ₪ במקרה של זוג נשוי כשכל אחד מבני הזוג מקיים את תנאי הזכאות);
 - II. לסכומים המפורטים בס"ק I לעיל יתווספו תשלומים בגין ילדי הזכאים שהיו קטינים ביום הפינוי, כמפורט להלן:

בגין הילד הראשון והשני – 20,000 ₪ נוספים בגין כל ילד.
 בגין הילד השלישי והרביעי – 15,000 ₪ נוספים בגין כל ילד.
 לא יינתן תשלום נוסף בגין הילד החמישי ואילך.

הסכומים האמורים יועמדו כהלוואה מותנית בתנאים הנהוגים לגבי הלוואות לדיוור, אולם הלוואה תהפוך למענק בתום 5 שנים מיום קבלתה, בתנאי שמקבל הלוואה בנה את בית מגוריו במגרש שנרכש על ידו כאמור בס"ק IV, התגורר בו ולא העביר את הזכויות בו במשך 5 שנים מיום העמדת מלוא כספי הלוואה.

העמדת הלוואה הנ"ל תהיה מותנית בחתימה על כתב ויתור בנוסח המצ"ב כנספח ה' בתוך 6 חודשים מהמועד שבו ניתן היה לרכוש מגרשים למגורים בישוב הרלבנטי.

המועדים בהם ניתן יהיה לקבל את הלוואות הנ"ל יהיו כדלקמן:

- I. 50% עם קיום התנאים המקובלים במשרד השיכון לגבי הלוואות לדיוור, אך לא לפני יום 1.2.08.

II. 50% עם פינוי הדיור הזמני ומסירתו למדינה; ובמקרה שהמפונה אינו מתגורר בדיור הזמני – עם קבלת טופס 4 לבית שנבנה על ידו.

מפונה שלא יפנה את הדיור הזמני בתוך זמן סביר בהתחשב בנסיבות, יאבד את זכותו להלוואה הנ"ל והוא יידרש להשיב לממשלה כל סכום שקיבל בגין הלוואה זו.

לא תהיה זכאות ליותר מהלוואה מותנית אחת בגין בית מגורים אחד.

10. מענק מיוחד לפנים משורת הדין לסילוק תביעות של עסקים – העתקת פעילות או הקמת עסק חלופי

משרד ראש הממשלה יפנה לגורמים המוסמכים במדינה בבקשה לאשר להציע לעסקים שקיבלו פיצוי לפי סימן ד' לפרק ה' לחוק והעתיקו את פעילותם העסקית או הקימו עסק חלופי, מענק מיוחד לסילוק תביעות העסק, בסכום השווה ל- 15% מסכום ההשקעה (כהגדרתו להלן) בניכוי הסכומים שהעסק זכאי לקבל לפי סעיף 70(א) לחוק.

לעניין זה: "סכום ההשקעה" - הסכומים שהשקיע העסק הזכאי בהעסקת הפעילות ובעסק החדש עד תום 36 חודשים מיום הפינוי, ובלבד שסכום ההשקעה לא יעלה על הפיצוי שקיבל; ואולם, אם השקיע העסק כאמור יותר מ- 60% מהפיצוי שקיבל, סכום ההשקעה יהיה שווה לסכום הפיצויים שקיבל.

"העתקת הפעילות העסקית או הקמת עסק חלופי" – לרבות ביחד עם אחרים ובלבד שחלקו של הזכאי באמצעי השליטה וההון של העסק לא יפחת מ- 25%.

צוות של נציגי המשרדים הנוגעים בדבר בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה יבחן את האפשרות להאריך בשנה נוספת, לחקלאים שהשקעותיהם יידחו נוכח שנת השמיטה המתקרבת, את תקופת 36 החודשים האמורה לעיל. במידת הצורך יפנה הצוות בבקשה מתאימה לגורמים המוסמכים בממשלה על מנת שיאשרו את הארכת התקופה כאמור.

תשלום הסכום האמור יהיה מותנה בחתימה על כתב ויתור בנוסח המצ"ב כנספח ו' עד ליום 31.12.07 או, לפי המוקדם, בתוך חודשיים מקבלת החלטה של ועדת הזכאות הקובעת את גובה הפיצוי לעסק לפי החוק.

הסך הנ"ל לא ישולם לפני 1.2.08.

כללי

10 הסכומים האמורים בסיכום דברים זה ישולמו בתוך 21 ימי עסקים מהמועד שיקוימו כל התנאים לתשלום, לרבות קבלת כל אישורי הזכאות הנדרשים.

11 הסכומים האמורים בסיכום דברים זה יישארו קבועים ללא הפרשי הצמדה כלשהם, למעט המענקים האמורים בסעיפים 8 ו- 10 לעיל, שאליהם יתווספו הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן בהתאם למפורט בסעיף 1.1 להוראת תכ"ס מס' 03.08.01 שהעתקה מצ"ב כנספח ז'.

12 במקרים מיוחדים וחריגים, כאשר החליטה הועדה המיוחדת לאשר לזכאי תשלום שהוא חופף במהותו לתשלומים לפי סיכום דברים זה, רשאית הועדה המיוחדת לקבוע בהחלטתה הוראות לעניין מניעת כפל תשלום.

רענן דינור	צביה שמעון	ח"כ אביגדור יצחקי	ח"כ אורי אריאל
מנכ"ל משרד רה"מ	מנהלת מינהלת סלי"ע		

רשימת הצעות לתיקון החוק שהוגשו בכנסת השבע-עשרה

הצעת החוק	ח"כ מגיש הצעה
הצעת חוק יישום תכנית ההתנתקות (תיקונים שונים), התשס"ז-2006	אורי אריאל, אביגדור יצחקי ואח'
הצעת חוק יישום תכנית ההתנתקות (תיקונים שונים), התשס"ו-2006	אורי אריאל
הצעת חוק יישום תכנית ההתנתקות (תיקון – בעלי עסקים באזור תעשייה ארז), התשס"ז-2007	עמירה דותן, זבולון אורלב ואח'
הצעת חוק יישום תכנית ההתנתקות (תיקון – ועדה מיוחדת וסמכויותיה), התשס"ז-2007	זאב אלקין, עמירה דותן, יולי אדלשטיין ואח'
הצעת חוק יישום תכנית ההתנתקות (תיקון – מענק אישי בשל ותק לקטין שלא מלאו לו שלוש שנים), התשס"ז-2007	שלי יחימוביץ, זאב אלקין, אליהו גבאי
הצעת חוק יישום תכנית ההתנתקות (תיקון), התשס"ז-2007	אמנון כהן
הצעת חוק יישום תכנית ההתנתקות (תיקון – זכאות לפיצויים של תושבי תל-קטיפה), התשס"ז-2006	יצחק לוי
הצעת חוק יישום תכנית ההתנתקות (תיקון – מענק אישי בשל ותק), התשס"ז-2007	צבי הנדל ואח'
הצעת חוק יישום תכנית ההתנתקות (תיקון – העתקת אגודה שיתופית התיישבותית ומגורים), התשס"ז-2007	שי חרמש